

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»
КАФЕДРА філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

«25» вересня 2019 року
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Логіка

спеціальність	(назва навчальної дисципліни) 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-професійна програма	(шифр і назва спеціальності) «Фінанси і кредит»
освітній ступінь	(назва освітньої програми) бакалавр
форма навчання	(назва освітнього ступеня) денна
розробник	(денна, заочна, вечірня) Гребінник Тетяна Олексіївна (прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Необхідність вивчення дисципліни «Логіка» майбутніми спеціалістами обумовлена тим, що професійна діяльність у суспільстві пов'язана з суттєвими потребами та інтересами людей. Вивчення дисципліни «Логіка» сприяє підвищенню культури мислення людини завдяки формуванню у неї свідомого відношення до процесу міркувань, розвитку навичок правильно будувати висновки, здійснювати обґрунтування чи критику тез, обирати стратегію і тактику аргументації у суперечках, знаходити й усувати помилки у своїх та чужих міркуваннях тощо. Отже, навіть невелика логічна помилка може привести до негативних, а інколи, трагічних, драматичних наслідків.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				III
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3		90
Аудиторні заняття, у т.ч:	30			30
лекції	30			30
лабораторні роботи	-			-
практичні заняття	-			-
Самостійна робота, у т.ч:	60			60
підготовка до аудиторних занять	15			15
підготовка до контрольних заходів	10			10
виконання та захист реферату	20			20
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	15			15
підготовка до екзамену	-			-
Форма підсумкового контролю				залік

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Логіка» передбачає ознайомлення студентів з логічною теорією мислення і оволодіння навичками логічного аналізу.

Завдання дисципліни «Логіка» полягає у тому, щоб:

1) ознайомити студентів, які навчаються на економічному факультеті, із теоретичними основами логіки як філософської науки про процедуру правильного, аналітичного, критичного мислення; способами його організації та законами, дотримання котрих забезпечує формальну правильність здійснення інтелектуальних операцій і є умовою їх практичної ефективності;

2) на понятійному рівні розкрити студентам тенденції історичного розвитку логіки як галузі філософського та методологічного знання;

3) навчити студентів практичним навичкам формування логічної культури мислення; критичного аналізу текстів; побудови нормованих повідомлень.

Пререквізити дисципліни: «Філософія», «Соціологія».

Постреквізити дисципліни: «Фінансовий аналіз», «Логістика», «Статистика», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Економічна діагностика», «Планування і контроль на підприємстві», «Антикризова діяльність».

Компетентності :

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність самостійного проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК7. Здатність отримувати сучасні знання з фаху та суміжних сфер.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до самоаналізу.

ЗК11. Вміння співпрацювати з представниками інших галузей знань.

ЗК12 Вміння працювати самостійно.

ЗК14. Вміння дотримуватися моральних, культурних, правових та наукових цінностей суспільства.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:.

РН 22. Розуміти цінності демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини в Україні.

вміти:

РН 18. Проявляти креативність та критичне мислення в професійній діяльності.

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, діалог, дискусія) і наочні (ілюстрація, демонстрація), метод проблемного викладу.

Форми навчання: групові, колективні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с.р
Змістовий модуль 1. Логіка – наука про мислення					
1. Предмет і метод науки логіки.	4	2			2
2. Становлення та основні етапи розвитку логіки. Антична логіка. Логіка середньовіччя.	4	2			2
3. Логіка Нового часу та сучасна логіка.	4	2			2
4. Мислення і мова.	4	2			2
5. Поняття як форма мислення.	4	2			2
6. Судження як форма мислення.	5	2			3
7. Основні логічні закони.	5	2			3
8. Умовивід як форма мислення.	5	2			3
9. Дедуктивні та індуктивні умовиводи.	5	2			3
10. Практична логіка.	5	2			3
11. Логічні основи теорії аргументації.	5	2			3
12. Паралогізм. Софізм. Парадокс.	5	2			3
13. Суперечка як різновид соціальної комунікації.	5	2			3
14. Доведення і спростування.	5	2			3
15. Гіпотеза та теоретичні знання	5	2			3
Виконання та захист реферату	20				20
Разом за змістовим модулем 1	90	30			60
Усього годин	90	30			60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема заняття	Кількість годин
1	<u>Предмет і метод науки логіки.</u> Основні значення терміну «логіка». Об'єкт і предмет науки логіки. Методи науки логіки – методи пізнання і метод формалізації. Типи логіки та її значення	2
2 3	<u>Становлення та основні етапи розвитку логіки.</u> Історичні етапи розвитку науки логіки. Екскурс в історію логіки. Логіка Індії. Логіка Китаю. Античність. Стоїки. Логіка середньовіччя й Відродження. Новий час. Класична логіка. Некласична логіка. Сучасна логіка.	4
4	<u>Мислення і мова.</u> Що таке мислення. Типи та види мислення. Мова як знакова система. Види мов. Логіко-семантичний аналіз мови. Логічні концепції істини.	2
5	<u>Поняття як форма мислення.</u> Визначення поняття. Загальна характеристика поняття як форми мислення. Структура поняття. Види понять за змістом і обсягом. Логічна операція над змістом поняття. Логічні операції над обсягом поняття: а) узагальнення та обмеження поняття; б) поділ обсягу поняття.	2
6	<u>Судження як форма мислення.</u> Загальна характеристика висловлювання: визначення, логічна структура, мовних форм виразу. Види висловлювань. Методи встановлення істинності простих та складних висловлювань.	2

7	<u>Основні логічні закони.</u> Загальна характеристика логічних законів. Поняття «логічний закон» в традиційній логіці і символічній логіці. Закон тотожності: визначення, вимоги до побудови правильних міркувань, логічні помилки при його порушенні. Закон несуперечності: визначення, вимоги до побудови правильних міркувань, логічні помилки при його порушенні. Закон виключеного третього: визначення, вимоги до побудови правильних міркувань, логічні помилки при його порушенні. Закон достатньої підстави: визначення, вимоги до побудови правильних міркувань, логічні помилки при його порушенні.	2
8	<u>Умовивід як форма мислення.</u> Загальна характеристика умовиводу як форми мислення. Поняття необхідного та імовірнісного умовиводу. Принцип логічного слідування в умовиводах. Характеристика дедуктивних умовиводів: визначення, структура побудови, аксіома дедукції. Умови визначення істинності дедуктивних умовиводів. Види дедуктивних умовиводів: умовиводи логіки висловлювань і умовиводи логіки предикатів. Характеристика імовірнісних умовиводів: визначення, структура побудови. Умови визначення істинності висновків. Види імовірнісних умовиводів: індукція і аналогія.	2
9	<u>Практична логіка.</u> Предмет дослідження практичної логіки. Логічний аналіз практичних дій (логіка дії). Нормативний характер дій. Логіка вибору та прийняття рішення.	2
10	<u>Логічні основи теорії аргументації.</u> Значення аргументації для об'єктивного істинного наукового знання. Нелогічна аргументація	2
11	<u>Паралогізм. Софізм. Парадокс.</u> Загальна характеристика паралогізму, софізму. Причини виникнення паралогізмів і софізмів. Поняття «парадокс» в широкому і вузькому значенні. Види парадоксів. Проблема вирішення парадоксів.	2
12	<u>Суперечка як різновид соціальної комунікації.</u> Загальна характеристика суперечки: визначення, структура, різновиди. Застосування законів логіки в суперечках. Коректні і некоректні прийоми в суперечках. Політична суперечка: логіка доказування; методи аргументації її учасників.	2
13	<u>Доведення і спростування.</u> Загальна характеристика доведення і спростування. Структура доведення і спростування. Види доведень та способи спростувань. Правила доведення та спростування та логічні помилки при їх порушенні. Правила дискутування	2
14	<u>Гіпотеза та теоретичні знання.</u> Поняття гіпотези і її різновиди. Наукова теорія.	2
15	<u>Логіка ділової комунікації.</u> Поняття ділової комунікації. Загальні теоретичні основи комунікативного процесу. Види і форми ділової комунікації. Види комунікативних бар'єрів. Про невербальній стороні процесу комунікації.	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом практичні заняття не передбачені.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	15
2	Підготовка до контрольних заходів	10
3	Виконання та захист реферату	20
Опрацювання розділів, які не викладаються на лекціях		
4	<i>1. Предмет і метод науки логіки.</i> Об'єкт, предмет і метод науки логіки.	3
	<i>2. 3. Становлення та основні етапи розвитку логіки.</i> Сучасна логіка.	3
	<i>4. Мислення і мова.</i> Види мов. Логіко-семантичний аналіз мови. Природні та штучні мови. Різноманіття функцій мови.	3
	<i>10. Логічні основи теорії аргументації.</i> Мистецтво публічного виступу. Прийоми в публічному виступі. Логіка і математика. Логіка і філософія.	3
	<i>11. Паралогізм. Софізм. Парадокс.</i> Загальна характеристика паралогізму, софізму. Причини виникнення паралогізмів і софізмів. Поняття «парадокс» в широкому і вузькому значенні. Види парадоксів. Проблема вирішення парадоксів.	3

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю, які застосовуються при перевірці знань: письмова робота, усне опитування, практична перевірка, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Логіка – наука про мислення

1	Систематичне відвідування лекцій (по 1 балу)	15
2	Конспект лекції та самостійної роботи	15
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	30
4	Підготовка, виконання та захист реферату	20
5	Виконання контрольної роботи поточного контролю	20
		100

Бали за конспект:

15-12- конспект охайний та містить весь лекційний матеріал;

11 - 8 - конспект неповний, в ньому відсутні декілька лекцій або питань для самостійної роботи;

7-1 - конспект неохайний, неповний, відсутня більша кількість лекцій та завдань самостійної роботи.

Розділи програми, які не викладаються на лекціях, опрацьовуються самостійно та захищаються студентами в усній чи письмовій формі. Відповіді оцінюються у 30 балів:

30-25 - глибоке розуміння суті питання та можливості його застосування в майбутній професійній діяльності; вільне володіння категоріальним апаратом;

24-16 - вільна орієнтація як в окремих питаннях, так і в темі в цілому;

15-10 - неповне розкриття питання; поверхневі знання, суттєві помилки;

9-5 - низький рівень розуміння основних питань; нездатність розкрити всі питання;

4-1 - часткове володіння категоріальним апаратом; грубі помилки у відповідях.

Підготовка, виконання та захист реферату оцінюється у 20 балів:

20 -15 - чітко сформульована мета реферату, розділи плану логічно пов'язані між собою, тема розкрита у повному обсязі. Студент показує самостійність у формулюванні висновків, узагальнень. Правильно оформлені посилання та список використаних джерел;

14 - 8 - реферат містить помилки у оформленні; студент орієнтується у темі, але в окремих питаннях допускає помилки;

7 - 1 - у оформленні реферату допущені грубі помилки; студент частково володіє темою.

Виконання контрольної роботи 1 поточного контролю оцінюється у 20 балів.

Контрольна робота проводиться у вигляді тестування, завдання містить 20 тестових завдань. Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 1 бал, якщо відповідь помилкова – 0 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни «Логіка» визначається як сума показників змістового модуля 1.

Порядок зарахування пропущених занять: усне відпрацювання пропущеної теми на консультації з наданням конспекту лекції.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Билецкий И. П., Кузь О. Н., Черненко В. А. Логика: Учебное пособие для студентов вузов. - К.:Кондор. 2007. — 148 с.
2. Войшвилло Е.К., Дегтярев М.Г. Логика. – М., 1998.
3. Карамішева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, Астролябія, 2002.
4. Карамішева Н.В., Бовтач С.В. Навчальний посібник з логіки. – Львів, 1996.
5. Конверський А.Є. Логіка: Підручник для студентіввнз. – Київ, 1998.
6. Тофтул М.Г. Логіка. – Київ, 2006.
7. Тягло О.В. Критичне мислення. – Харків, 2008.
8. Хоменко І.В. Логіка – юристам. – Київ, 1997.
9. Хоменко І.В., Алексюк І.А. Основи логіки. – Київ, 1996.

Допоміжна

1. Аристотель. Категории. Об истолковании. Первая аналитика. Вторая аналитика.
2. Топпа. О софистических опровержениях. – Соч. в 4 т., - Т. 2. - М.: Мысль, 1978.
3. Белнап Н., Стил Т. Логика вопросов и ответов. - М.: Прогресс, 1981.
4. Войшвилло Е.К. Понятие как форма мышления. - М.: Изд-во МУ, 1989.
5. Жоль К.К. Логика в лицах и символах. – Москва, 1993.
6. Ивин А.А. Логика норм. – М.: Изд. Моск. ун-та, 1973.
7. Кнапп В., Герлох А. Логика в правовом сознании. – М.: Прогресс, 1987.
8. Кондаков Н.И. Логический словарь. – Москва, 1971.
9. Логический словарь «Дефорт» – М.: Мысль, 2004.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Суждение - <https://www.youtube.com/watch?v=FB8wHY6Mv1c#>
2. Логическое мышление - https://www.youtube.com/watch?v=v2loyk3_nNU
3. Логика как наука – <http://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/1008803#>.
4. Понятие - <https://www.youtube.com/watch?v=6rjQbYxiX6U>

5. Построение силлогизмов - <https://www.youtube.com/watch?v=FURg3ekTUI8>
6. Основные законы логики - <https://www.youtube.com/watch?v=1pfyGAGKGVQ>

Розробник _____ (Т. О. Гребінник)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (Г. В. Ползікова)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
_____ філософії _____

Протокол від « 24 » вересня _____ 2019 року № 3 _____